

Helse - og omsorgsdepartementet

Vår ref.:
20/201

Deres ref.:
19/5298-

Dato:
02.04.2020

Høringssvar ad Rusreformutvalgets innstilling NOU 2019:26 Fra straff til hjelp.

Det vises til Helse- og omsorgsdepartementets brev av 19. desember 2019. Vi støtter endringene utvalget foreslår og oppfatter utvalgets utredning som svært god, preget av grundighet og meningsfulle drøftinger.

Vi mener det vil bidra til redusert stigmatisering og marginalisering å møte borgernes bruk av rusmidler på en human og kunnskapsbasert måte framfor med trussel om straff. Endringene kan bidra til økt tillit mellom borgere med alvorlige rusmiddelproblemer og myndighetene. Reformen vil trolig også styrke tillit til myndighetene hos borgere som eksperimenterer med, eller har en sporadisk bruk av, illegale rusmidler, inkludert disse borgernes tillit til informasjon gitt av myndighetene om tryggere bruk av rusmidler.

Reformen kan gi positive ringvirkninger gjennom endrede holdninger hos helsepersonell og andre, slik at flere brukere vil oppleve å bli møtt med en åpen og ikke-dømmende holdning. Vi tror det kan medføre at rusmiddelbrukere våger å informere om sin bruk, noe som kan muliggjøre tidlig forebygging av skadelig bruk eller utvikling av rusmiddelproblemer.

Kirkens Bymisjon vil kommentere følgende punkter:

1. Avkriminalisering

Vi støtter utvalgets forslag til endringer i lml § 31 og strl § 231, som innebærer at innehav og erverv av narkotika til eget bruk fortsatt skal være ulovlig, men møtes med hjelp, ikke straff.

2. Terskelverdier

Utvalgets forslag til mengde narkotika som kan innehas til eget bruk har blitt møtt med kritikk. Vi ser det som viktig at borgere kan inneha rusmidler til flere dagers bruk og at det må være en god margin for hvilke mengder som skal unngå straffereaksjon. Slik ivaretas rettssikkerhet og forutberegnelighet.

3. Samfunnets reaksjoner

Vi støtter utvalgets forslag om å opprette en integrert modell – en rådgivende enhet for narkotikasaker – innenfor dagens helse- og velferdstjenester i kommunene. Samtidig må

kommunene gis tilstrekkelige ressurser og kompetanse til å kunne gjennomføre oppfølgingen som intendert i forslaget. Dette mener vi er avgjørende for at reformen skal lykkes, og vi er bekymret for at reformen ikke følges opp med nok ressurser og kompetanse. Vi vurderer dette som spesielt viktig overfor unge med sammensatte behov.

4. Om oppmøteplikt

Politiet kan gi plikt til å møte hos kommunens rådgivningsenhet, men manglende oppmøte skal ikke sanksjoneres. Vi støtter utvalgets forslag om at myndighetene ikke her skal møte borgerne med et «ris bak speilet». Et vedtak om oppmøteplikt kan ha forebyggende effekt for en del av de som blir tatt med rusmidler til eget bruk, kanskje særlig unge. Å møte for en rådgivende enhet vil gi helseinformasjon og avdekke behov for bistand.

Mange mennesker med rusmiddelproblemer har imidlertid etter vår erfaring vanskelig for å holde avtaler og møter. Det er derfor bra at utvalget vil gi politiet håndhevingskjønn. Vi håper politiet vil utøve skjønnet slik at de som har et avhengighetsforhold til rusmidler, ikke gis møteplikt hver gang politiet oppdager innhav av narkotika til eget bruk.

Rusreformen kan videre bety at politiet får en annen rolle overfor borgere som bruker narkotika. Med økt tillit i denne relasjonen, kan politiet lettere bidra med forebyggende og ivaretagende arbeid i møte med brukere, de kan framstå med en annerledes form for autoritet og slik kunne motivere brukere til å møte i kommunenes rådgivningsenheter.

Kirkens Bymisjon slutter seg til at politiets beslutning om møte med kommunens rådgivningsenhet blir et enkeltvedtak som kan påklages. Politiet bør innvilges nok ressurser til å håndtere klagesakene.

5. Om behandling etter møte med kommunens rådgivningsenhet

Vi slutter oss til, og er opptatt av, at den videre behandlingen baseres på samtykke, brukermedvirkning og respekt, samt at gjeldende bestemmelser om tvang i behandling gjelder.

6. Evaluering

I utredningens kapittel 17 redegjør utvalget for hvordan reformen skal evalueres og hva som er ønsket tilstand etter rusreformen. Det er viktig at reformen evalueres slik at kursen kan justeres ved eventuelle utilsiktede virkninger. En evaluering må også legge vekt på om reformen bidrar til å redusere skadene dagens praksis påfører de som ruser seg.

Avslutningsvis ønsker Kirkens Bymisjon å takke medlemmene i utvalget for det grundige arbeidet de har nedlagt og for at regjeringen ønsker å føre en kunnskapsbasert ruspolitikk, med fokus på forebygging, skadereduksjon og behandling framfor straff.

Med vennlig hilsen

Adelheid F. Hvambdal (sign)
Generalsekretær